

STANOVISKO

ODBORU CENTRÁLNÍ HARMONIZAČNÍ JEDNOTKA Č. 4/2025

Dotaz

Jak provádět předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku v souvislosti s rezervací peněžních prostředků ve státním rozpočtu?

ZÁRAZENÍ DOTAZU

PRÁVNÍ PŘEDPIS	- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů - vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., a zákona č. 123/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“).
SOUVISEJÍCÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
KLÍČOVÁ SLOVA	předběžná řídicí kontrola před vznikem závazku, rezervace peněžních prostředků, státní rozpočet
DATUM ZPRACOVÁNÍ	9. 6. 2025
ZPRACOVATEL	Oddělení 4702 – Harmonizace finančního řízení

Stanovisko

Předběžná řídicí kontrola před vznikem závazku je prováděna před vznikem právního důvodu pro výdej peněžních prostředků státního rozpočtu v čase, kdy lze ovlivnit parametry připravované operace. Na provedení předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku navazuje provedení rezervace podle rozpočtových pravidel. Rozpočtová

pravidla stanoví, že rezervace peněžních prostředků musí být provedena nejpozději před vydáním peněžních prostředků státního rozpočtu.

Předběžná řídicí kontrola před vznikem závazku musí s ohledem na cíle finanční kontroly proběhnout nad celou hodnotou připravované operace, a to bez ohledu na to, zda se předpokládá čerpání v průběhu příslušného rozpočtového roku nebo i v letech následujících. V případě, kdy v čase provádění předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku (např. před vyhlášením veřejné zakázky) nejsou výdaje v potřebné výši zahrnuty v rozpočtu, může správce rozpočtu schválit operaci s omezujícími podmínkami podle ustanovení § 13 odst. 6 prováděcí vyhlášky.

Odůvodnění:

Zákon o finanční kontrole upravuje povinnost provádět předběžnou řídicí kontrolu u všech plánovaných a připravovaných finančních operací. Proto podléhá jak vyhlášení veřejné zakázky, tak i uzavření smlouvy, jakožto finanční operace, schvalovacímu postupu řídicí kontroly. V rámci předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku je připravovaná operace ověřována podle ustanovení § 26 zákona o finanční kontrole, příkazcem operace a správcem rozpočtu.

Příkazce operace je povinen podle ustanovení § 13 prováděcí vyhlášky ověřit, zda je připravovaná finanční operace nezbytná k zajištění stanovených úkolů a schválených záměrů a cílů orgánu veřejné správy, zda je v souladu s právními předpisy, principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti, zda jsou ošetřena příslušná rizika související s finanční operací a zda je doložena věcně správnými a úplnými podklady. V rámci schvalovacího postupu předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku dále povinně vystupuje správce rozpočtu, který kromě jiného ověřuje, zda je finanční operace v souladu se schválenými veřejnými výdaji, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky [viz ustanovení § 13 odst. 4 písm. b) prováděcí vyhlášky]. Správce rozpočtu dále prověřuje rozpočtová rizika, která se při uskutečnění operace mohou vyskytnout, zejména v souvislosti s dopadem uskutečnění operace na zdroje financování činnosti orgánu veřejné správy použitelné v příslušném rozpočtovém období a s potřebou zajištění zdrojů pro financování činnosti tohoto orgánu v navazujícím rozpočtovém období [viz ustanovení § 13 odst. 4 písm. d) prováděcí vyhlášky ve spojení s ustanovením § 22 rozpočtových pravidel].

Výše uvedené znamená, že v případě, kdy v čase schvalování budoucí finanční operace (např. vyhlášení veřejné zakázky) nejsou výdaje v potřebné výši zahrnuty v rozpočtu, může správce rozpočtu schválit operaci v souladu s ustanovením § 13 odst. 6 prováděcí vyhlášky, které mu umožňuje stanovit omezující podmínky provedení finanční operace. Omezující podmínkou realizace výdajové operace v tomto případě bude zajištění peněžních prostředků před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje (ustanovení § 22 rozpočtových pravidel), kterou správce rozpočtu písemně uplatní při schválení finanční operace.

Rozpočtová rizika, která jsou s financováním připravované finanční operace spojena, však musí být v každém jednotlivém případě řádně posouzena, vyhodnocena a případně k nim musí být přijata odpovídající opatření. Smyslem této povinnosti je zamezit situacím, kdy orgánu veřejné správy vznikne závazek, který v okamžiku jeho splatnosti nebude schopen finančně pokrýt v rámci svého rozpočtu. Jelikož související rizika mohou v různých případech dosahovat různé významnosti, tedy jak z hlediska pravděpodobnosti výskytu, tak z hlediska dopadu, nelze a priori prostřednictvím právní úpravy stanovit konkrétní opatření. Ta musí být přijímána s ohledem na všechny relevantní souvislosti, které podle charakteru vyhodnocuje příkazce operace podle ustanovení § 13 odst. 2 písm. c) prováděcí vyhlášky a správce rozpočtu podle ustanovení § 13 odst. 4 písm. d) prováděcí vyhlášky.

Z důvodu snížení rozpočtových rizik by před schválením výdajové operace správcem rozpočtu měl orgán veřejné správy písemně určit, jakým způsobem bude zajištěno krytí schvalovaných výdajů.

Z ustanovení § 34 odst. 4 rozpočtových pravidel vyplývá, že před vydáním peněžních prostředků státního rozpočtu rezervuje organizační složka státu příslušná k platbě předpokládanou výši peněžních prostředků ve svém rozpočtu, a to v rozsahu třídění daného rozpočtovou skladbou. Z pohledu rozpočtových pravidel tedy postačuje, pokud budou potřebné peněžní prostředky k dispozici ve chvíli, kdy je nutné uskutečnit platbu. Zároveň lze doporučit, aby v případě realizace víceleté smlouvy bylo výše uvedené promítnuto do střednědobého výhledu státního rozpočtu (ustanovení § 4 rozpočtových pravidel), v němž by bylo zohledněno očekávané finanční plnění v dalších letech.

Překračuje-li realizace víceleté smlouvy horizont střednědobého výhledu státního rozpočtu, je nutné plně respektovat parametry schválené v dokumentaci daného programu (tzn. dodržet stanovené celkové výdaje programu). V těchto případech pak platí, že orgán veřejné správy má povinnost do návrhu rozpočtu na další rok(y) zahrnout předpokládané výdaje vyplývající z již uzavřené smlouvy.

V souladu s výše uvedeným je nutné odkázat na ustanovení § 45 odst. 2 rozpočtových pravidel, které stanovuje, že organizační složka státu může prostředky čerpat jen do výše závazných ukazatelů stanovených jí zákonem o státním rozpočtu nebo správcem kapitoly v rámci rozpočtu kapitoly a v souladu s věčným plněním. Je však stanovena výjimka pro případ, že jsou provedena rozpočtová opatření, která umožní překročit závazné ukazatele (ustanovení § 24 nebo § 25 rozpočtových pravidel) nebo jsou k překročení závazných ukazatelů použity nároky z nespotřebovaných výdajů (ustanovení § 47 nebo § 47a rozpočtových pravidel).